

Metodyka prowadzenia obserwacji występowania kwieciaka jabłkowca (*Anthonomus pomorum* L.)

Kwieciak jabłkowiec (*Anthonomus pomorum*) jest chrząszczem z rodziny ryjkowcowatych (Curculionidae).

Występowanie i rośliny żywicielskie

Kwieciak występuje powszechnie w Europie, także w Polsce, na jabłoni i gruszy.

Opis szkodnika

Ciało kwieciaka ma długość około 4 mm, a głowa zakończona jest charakterystycznym długim rykiem, zagiętym do dołu. Ciało chrząszcza jest szarobrunatne, pokrywy wypukłe, z podłużnym żebrowaniem i ciemnobrunatnym skośnym paskiem w kształcie litery V. Jajo owalne, białawe długości 0,7 mm. Larwa jest biaława z brązową głową, beznoga, dorasta do około 5-6 mm. Poczwarzka kremowa, wielkości około 5 mm.

Objawy żerowania i szkodliwość

Wczesną wiosną chrząszcze nakłuwają pąki jabłoni i gruszy. Największe szkody wyrządzają jednak larwy. Po rozluźnieniu się pąków kwiatowych samice składają jaja do pąków, wylęgłe larwy żyją w pąkach, wyjadając słupki i pręciki. Objawy te najłatwiej zauważyć w okresie kwitnienia. Uszkodzone pąki pozostają zamknięte, płatki kwiatowe brunatnieją, a wewnątrz znajduje się larwa szkodnika. W lata o obfitym kwitnieniu szkody powodowane przez kwieciaka są mniej dotkliwe niż w lata o słabym kwitnieniu. Kwieciak może zniszczyć od kilku do kilkunastu procent (nawet kilkudziesięciu) procent pąków kwiatowych.

Rozwój

Zimują chrząszcze w resztkach roślinnych lub w glebie pod drzewami. Wiosną, nawet już w marcu, podczas cieplejszych dni opuszczają kryjówki zimowe, żerują na rozwijających się pąkach, nakłuwając je. Po ukazaniu się pąków kwiatowych zapłodnione samice składają jaja pojedynczo do pąków, a wylęgłe larwy żerują w pąkach kwiatowych, wyjadając ich wnętrze. Okres żerowania larw trwa 2-4 tygodnie. Po zakończeniu żerowania przepoczwarczają się wewnątrz pąka. Rozwój poczwarki

trwa około 8 dni. Młode chrząszcze kwieciaka pojawiają się w czerwcu, przez krótki okres żerują na liściach i schodzą do miejsc zimowania. W ciągu roku rozwija się jedno pokolenie szkodnika.

Progi zagrożenia

Jako próg zagrożenia przyjęto obecność 60 pąków (w próbie 400) ze śladami nakłuc powodowanych przez chrząszcze oraz obecność 5-10 chrząszczy kwieciaka strząśniętych z 35 gałęzi na płachtę entomologiczną, zależnie od intensywności przewidywanego kwitnienia. W lata o zapowiadającym się obfitym kwitnieniu, niektórzy sadownicy tolerują obecność większej liczby chrząszczy kwieciaka, traktując go jako czynnik przerzedzający kwiaty.

Metoda prowadzenia obserwacji

Monitorowanie występowania kwieciaka jabłkowca w sadach jabłoniowych i gruszowych należy rozpocząć w okresie nabrzmiewania pąków, zwykle w końcu marca lub pierwszych dniach kwietnia, zależnie od przebiegu pogody wiosną, kiedy chrząszcze opuszczają miejsca zimowania. Obecność chrząszczy kwieciaka na drzewach najłatwiej byłoby sprawdzić, gdyby można je było odławiać na pułapki z feromonem lub substancją wabiącą. Niestety, obecnie nie ma takich możliwości.

Zalecana metoda obserwacji jest prosta i możliwa do wykonania w każdym sadzie. Podczas ciepłych dni w marcu, co 5-7 dni należy strząsać chrząszcze z 35 gałęzi drzew w sadzie. Pod gałęzie podstawia się płachtę entomologiczną i uderzając w nie pałką entomologiczną strząsa się chrząszcze. Każdorazowo należy zanotować datę pobierania próby oraz liczbę chrząszczy. Z gałęzi strząsane są różne owady, dlatego też należy dokładnie przeglądać próbę, wybrać i policzyć chrząszcze kwieciaka. Przeglądanie owadów jest łatwiejsze, po wcześniejszym uśpieniu ich, np. chloroformem.

W okresie pęknięcia pąków należy przejrzeć z 40 drzew po 10 pąków na krótkopędach, czyli 400 pąków i określić liczbę uszkodzeń powodowanych przez chrząszcze. W okresie różowego pąka można by przeglądać pąki kwiatowe w poszukiwaniu nakłuc zrobionych pokładelkiem samicy, podczas składania jaj. Jest to widoczne na różowych płatkach kwiatowych jabłoni oraz białych płatkach gruszy, zamkniętych jeszcze pąków. Wewnątrz pąka można znaleźć jajo kwieciaka jabłkowca.

Lustracje sadów na obecność larw kwieciaka jabłkowca najłatwiej przeprowadzić

Opracowanie wykonano w ramach zadania nr 1.10 „Opracowanie metodyk prowadzenia obserwacji występowania organizmów szkodliwych i oceny potrzeby wykonania zabiegów ochrony roślin”, Programu Wieloletniego „Rozwój zrównoważonych metod produkcji ogrodniczej w celu zapewnienia wysokiej jakości biologicznej i odżywczej produktów ogrodniczych oraz zachowania bioróżnorodności środowiska i ochrony jego zasobów”, finansowanego przez MRiRW.

podczas kwitnienia. Należy przeglądać kwiatostany, licząc kwiaty i uszkodzone przez larwy pąki. Pąk, w którym żeruje larwa pozostaje zamknięty nie rozwija się z niego kwiat. Obecność licznych uszkodzonych pąków kwiatowych powinna być sygnałem do szczegółowej kontroli liczebności chrząszczy wczesną wiosną następnego roku i podjęcia decyzji o zwalczaniu.

Młode chrząszcze kwieciaka jabłkowca można znaleźć w sadzie także w czerwcu, kiedy przez krótki okres żerują na liściach i schodzą do miejsc zimowania.

Czynniki ograniczające, profilaktyka i zwalczanie

Decyzję o potrzebie zwalczania kwieciaka jabłkowca podejmuje się na podstawie oceny uszkodzeń (nakłuc) na pąkach w okresie bezlistnym oraz liczebności chrząszczy w koronach drzew jabłoni i gruszy.

Zwalczanie zaleca się wykonać tylko w zagrożonych sadach, po wyjściu chrząszczy z miejsc zimowania, w fazie zielonego pąka, aby nie dopuścić do składania jaj przez samice. Zabieg można wykonać środkami dozwolonymi do ochrony jabłoni lub gruszy.

Kwieciak jabłkowiec

Fot. 1. Chrząszcz

Fot. 2. Larwa w pąku

Fot. 3. Pąki kwiatowe jabłoni uszkodzone przez larwy kwieciaka jabłkowca

Opracowanie wykonano w ramach zadania nr 1.10 „Opracowanie metodyk prowadzenia obserwacji występowania organizmów szkodliwych i oceny potrzeby wykonania zabiegów ochrony roślin”, Programu Wieloletniego „Rozwój zrównoważonych metod produkcji ogrodniczej w celu zapewnienia wysokiej jakości biologicznej i odżywczej produktów ogrodniczych oraz zachowania bioróżnorodności środowiska i ochrony jego zasobów”, finansowanego przez MRiRW.